

42. møde

Tirsdag den 23. januar 1996 kl. 13.00

Dagsorden

1) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til undervisningsministeren [om, hvad regeringen agter at gøre for at styrke befolkningens internationale erfaringer, viden og kompetence gennem alle dele af vort uddannelsessystem].

Af Anders Mølgaard (V) og Frank Dahlgaard (KF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 31/10 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/11 95).

2) Første behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser med flere love. (Skolepraktik).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af pædagoger. (Overbygningsuddannelsen).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 169:

Forslag til lov om ændring af forskellige pensionsbestemmelser.

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 170:

Forslag til lov om selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v.

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 171:

Forslag til lov om ændring af uddannelseslovene på seminarieområdet. (Økonomibestemmelser, overgang til selveje m.v.).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til undervisningsministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre for at styrke befolkningens internationale erfaringer, viden og kompetence gennem alle dele af vort uddannelsessystem?«

Af Anders Mølgaard (V), Ulla Tørnæs (V), Henning Urup (V), Frank Dahlgaard (KF), Jens Jørgensen (KF) og Eva Møller (KF).

(Forespørgslen anmeldt 31/10 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/11 95).

Begrundelse

Anders Mølgaard (V):

Med denne forespørgsel til undervisningsministeren ønsker vi som forslagsstillere at sætte fokus på den internationale dimension i vort uddannelsessystem.

Venstre og Det Konservative Folkeparti finder, at det er på høje tid, at vi her i Danmark diskuterer nationale principper og målsætninger. Vi ønsker naturligvis, at denne debat bliver startskuddet til en konstruktiv og perspektivrig proces, som forhåbentlig en dag vil resultere i en national strategi, en strategi, som et bredt flertal her i Folketinget en dag vil kunne tilslutte sig. Også i relation til et uddannelsessystem er man nødt til at forholde sig til den realitet, at moder Jord krymper hver dag, og naturligvis skal vort uddannelsessystem geøres til at møde den internationale udfordring.

På centrale områder som samhandel, sikkerhed og miljø forstærkes den internationale afhængighed landene imellem dag for dag. Det bliver mere og mere relevant at tale om et reelt europæisk og delvis globalt skæbnefællesskab.

I grove træk har vi som en lille nation tre reaktionsmuligheder. Punkt 1: Vi kan naturligvis vælge dumstædigt at påstå, at vi ingenting kan se – som strudsen med hovedet i hullet. Punkt 2: Vi kan vælge passivt at flyde med i malstrømmen og sige, at vi ikke som et lille land kan stille noget op over for udviklingen. Punkt 3: Vi kan også gøre noget aktivt, forsøge at formulere nogle positive visioner, forsøge selv at sætte dagsordenen. Naturligvis foretrækker jeg løsningsforslag 3.

Netop et lille land som Danmark har alt at vinde ved et stærkt internationalt samarbejde. Vor kulturelle egenart og vort høje velfærdsniveau kan kun fastholdes og udvikles gennem

en positiv international kappestrid, hvor paradoksalt det end må lyde.

Nogle vil måske med rette spørge, om vi danskere ikke er mindst lige så gode til fremmedsprog som f.eks. englænderne eller franskmændene, eller om vi ikke er mindst lige så gode til at sælge på eksportmarkederne som de store nationer, eller om vi ikke er mindst lige så gode til at forske på medicin- og fødevarerområdet som f.eks. England og Frankrig. Men efter vores opfattelse er det ikke tilstrækkeligt at være lige så god til fremmedsprog eller til at sælge et produkt som englænderne eller franskmændene.

Næsten pr. definition stilles der som udgangspunkt større krav til en lille nation; vi skal være et hestehoved foran, hvis vi vil klare os. Det er muligt, vi stadig væk er nogle mulehår foran i dag, men for os er det vigtigt, at det også er tilfældet i år 2010 og år 2025. Derfor er det vigtigt at stille skarpt på de menneskelige og faglige kvalifikationer, vi forventer er i rygsækken, også når næste generation forlader vort uddannelsessystem.

Vi skal huske, at Mette på 6 år og Søren på 8 år, der i dag går i henholdsvis børnehaveklasse og 2. klasse, sandsynligvis vil være på arbejdsmarkedet frem til omkring år 2060. Søren og Mettes dagligliv, men også arbejdsliv, vil sandsynligvis stille krav om en meget stærkere international orientering, end tilfældet er her i 1996.

Det er vigtigt, at denne udvikling ikke skaber fremmedgørelse, afmagt og rodløshed, og derfor består den svære balance i vort uddannelsessystem også i at styrke fortroligheden med vore egne rødder, samtidig med at vi øger kendskabet til det internationale samfund. Dette dobbeltkrav er væsentligt at have for øje også under denne debat.

Besvarelse

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg vil gerne som indledning takke forespørgerne for denne lejlighed til at gøre aktuel status over internationaliseringen, som den også finder sted i vort uddannelsessystem, og for at få lejlighed til at drøfte det i Folketinget.

I Danmark er der heldigvis en årelang tradition i uddannelsessystemet for at beskæftige sig med internationale forhold, en tradition, som er begrundet i den geografiske, historiske og politiske virkelighed, som vi nu engang er en del af.

I 1960'erne blev der talt om international forståelse, i 1970'erne om international undervisning, i 1980'erne om interkulturel undervisning, men målet var det samme: at skabe kendskab til og forståelse for andre landes befolkning, sprog, levevis og kultur.

I 1990'erne tales der om den internationale dimension i uddannelserne eller om internationalisering. Dette årti er i særlig grad karakteriseret ved nationernes stigende afhængighed af hinanden på alle områder: økonomiske, teknologiske, sociale, miljømæssige og kulturelle. Målsætningerne på uddannelsesområdet må derfor defineres bredere end før.

I dag handler det i stigende grad om at forbedre befolkningen på at leve og handle i et globaliseret informationsamfund præget af international konkurrence, men også af gensidig afhængighed. Et sådant samfund stiller store krav til både unges og ældres kvalifikationer. Internationale erfaringer, viden og kompetencer bliver nødvendige og naturlige elementer i et uddannelsesforløb, såvel de formelle som de ikkeformelle.

Jo tidligere i børnenes og de unges liv en uddannelse ligger, jo større er imidlertid behovet for at tage afsæt i det kendte danske, som eleverne nu engang er fortrolige med. Her er det internationale aspekt i særlig grad et middel for eleverne til at opnå forståelse både af deres egen og af andre landes kultur og dermed også af vestlige værdinormer som f.eks. demokrati og menneskerettigheder.

På de videregående uddannelser derimod vil internationaliseringsaspektet være et andet; her er det et mål i sig selv.

Jeg har i min redegørelse valgt at tage afsæt i de udtryksformer, som er typiske for internationaliseringen eller for den internationale dimension i uddannelserne, nemlig for det første undervisningen i fremmedsprog, for det andet undervisningen i internationale fag og emner og for det tredje kontakten med udlandet, herunder udvekslings- og praktikophold.

Men først noget om folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Vi skal først og fremmest fortsætte og udbygge vore bestræbelser på at styrke denne undervisning både som en færdighedsøvelse og som et middel til at forstå andre landes kultur, historie og samfundsforhold.

Kun ved at lære om fremmede forhold kan vi til bunds forstå vore egne. I den nye folkeskolelov har vi givet eleverne mulighed for at lære hele tre fremmedsprog, og vi har rykket starten

på den obligatoriske sprogundervisning helt ned til 4. klasse.

Også på det almene gymnasieområde har vi med de seneste reformer styrket undervisningen i fremmedsprog. Her er sigtet, at alle elever skal kunne formulere sig mundtligt og skriftligt på mindst to fremmedsprog, og vi har udvidet rækken af fremmedsprog, sådan at eleverne nu også kan læse mere sjældne sprog som f.eks. japansk.

Inden for det erhvervsgymnasiale område har sprogundervisningen på samme måde en fremtrædende plads. Med virkning fra den 1. august 1995 er to fremmedsprog blevet gjort obligatorisk på HTX, ligesom det er det i HHX og de almene gymnasier. Ved enkelte handelsgymnasier er der som forsøg adgang til at læse russisk eller italiensk som tredje fremmedsprog alternativt til fransk eller spansk. Det er min hensigt nøje at følge udviklingen på området, sådan at jeg har det nødvendige grundlag for eventuelle senere justeringer.

Men det er ikke kun i den egentlige sprogundervisning, at der er en spændende udvikling i gang. Også i mange af de andre fag er den internationalt orienterede synsvinkel stadig mere fremherskende, hvilket bringer mig videre til undervisningen i internationale fag og emner, som jeg allerede har nævnt.

Jeg kan omtale folkeskoleområdet: I bogen »Centrale kundskabs- og færdighedsområder«, som for nylig er blevet udsendt, er den internationale forståelse udtrykkelig fremhævet som en del af undervisningen i historie, geografi og samfundsfag.

Også folkeskolelovens formålsbestemmelser afspejler i deres nye udformning den internationale dimension, idet det nu kraftigt understreges, at skolen skal give eleverne forståelse for andre landes kulturer.

Men det er nok især i ungdomsuddannelserne, at synliggørelsen af internationale forhold i tilknytning til undervisningen som sådan er størst. Overalt hvor det er relevant, er der i fagbeskrivelserne lagt vægt på den internationale dimension. F.eks. er det nye store samfundsfag i erhvervsuddannelserne særdeles internationalt orienteret. På samme måde er det internationale aspekt i de erhvervsgymnasiale uddannelser HHX og HTX nu også fremhævet i alle relevante fag.

På mange skoler – og det gælder både på grundskoler og i ungdomsuddannelserne – oprettes såkaldte Europaklasser eller internatio-

nale klasser, hvor der bruges tid på internationale projekter og på studie- og udvekslingsture. Her får eleverne derfor et grundigere kendskab til andre lande, end de ellers ville kunne have fået.

Tilsvarende er der på mange handelsskoler etableret særlige internationale linjer for elever, der lægger særlig vægt på fremmedsprogsundervisningen, ligesom der udbydes særlige valgfag med vægt på internationale forhold. Jeg kan også nævne, at jeg for 1995 har besluttet at give tilskud til i alt tre gymnasieskoler i Danmark, hvor eleverne kan tage den internationale eksamen.

Som et nyt skud på stammen inden for de korte videregående uddannelser kan jeg oplyse, at der et par steder i landet nu vil blive udbudt en engelsksproget markedsøkonomuddannelse, hvor der tilknyttes engelske eller amerikanske gæstelærere.

Der er således også på dette område tale om en igangværende udvikling over et bredt felt. Det er min agt, hvilket jeg vil vende tilbage til senere i redegørelsen, at få undersøgt og vurderet virkningerne på undervisningen af de mange og mange forskelligartede initiativer, som blomstrer rundt omkring på skolerne, og her tænker jeg især på gymnasieskolerne, på hf-kurserne og VUC'erne.

Også på det tredje område – kontakten med udlandet – finder der en rivende udvikling sted. Det skyldes ikke mindst vores deltagelse i EU's programmer og initiativer på uddannelsesområdet, som har haft og vil få stor betydning for danske elever og studerende og for deres lærere.

Med søsætningen i 1995 af de to store uddannelsesprogrammer Leonardo og Sokrates forventer jeg, at udviklingen kommer til at gå stærkt. Jeg kan oplyse, at der netop nu er mindst 200 skoler, der arbejder med multilaterale skolepartnerskaber i EU's skoleprogram, og hertil kommer yderligere ca. 200 skoler, der er med i et bilateralt lingvasamarbejde, som også omfatter elevudvekslinger.

Europa-Kommissionen har for nylig besluttet at udvide antallet af skolepartnerskaber ganske betydeligt, og det vil vi i Danmark forsøge at udnytte optimalt. I Kommissionens netop offentliggjorte udkast til hvidbog om almen uddannelse og erhvervsuddannelse stilles der som noget nyt forslag om et Erasmuslignende program for unge i erhvervsuddannelserne.

Formålet er at genfinde ånden fra svendeti-dens vandring, som i så stor udstrækning har bidraget til kvaliteten af europæiske produkter, og som samtidig har bevist, hvor vigtig mobiliteten er for erhvervelse af viden og knowhow.

Et sådant program er efter min opfattelse en fremragende idé. Den er så god, at vi faktisk allerede i nogle år har praktiseret den i Danmark. Unge i erhvervsuddannelserne har siden 1992 med støtte fra Arbejdsgivernes Elevrefusion kunnet tilbringe hele eller store dele af deres uddannelsesetid i virksomheder eller på skoler i udlandet og efterfølgende få perioden godskrevet enten helt eller som en del af den danske uddannelse.

Da ordningen startede i 1992, gjorde 200 unge brug af den. Siden er antallet af unge, der drager ud, steget støt, og i slutningen af 1995 forventes mellem 400 og 450 unge danske at gøre brug af muligheden for at opnå internationale erfaringer og kvalifikationer.

Jeg ser med glæde hen til et EU-program, der kan understøtte den danske ordning og medvirke til en yderligere styrkelse af de unges muligheder på dette område. For at sætte yderligere skub i et af de nye EU-programmer under Sokrates, nemlig Comeniusprogrammet for skolerne, har jeg besluttet at give et særligt økonomisk bidrag til de skoler, som kommer med i det nye program, svarende til halvdelen af den støtte, der ydes skolerne fra EU.

Udlandsophold er imidlertid ikke kun en mulighed for disse dele af uddannelsessystemet. I erkendelse af vigtigheden af udenlandske impulser blev der med vedtagelsen af den fri ungdomsuddannelse åbnet for, at et udlandsophold kan indgå som en del af uddannelsen. Efter indgåelsen af de første 100 uddannelsesaftaler på området har det vist sig, at ca. halvdelen af aftalerne har inkluderet et udlandsophold. Det siger noget om de unges store interesse for international kompetence, og om, at vi her har ramt noget helt centralt for ungdommen, som vi så skal skabe muligheder for kan udbygges og udvikles.

Jeg vil som nævnt behandle de videregående uddannelser for sig, fordi de indtager deres egen plads i internationaliseringsbestrebelsene. Disse uddannelser har til alle tider været stærkt afhængige af internationale erfaringer og viden.

Forskning er jo i sit væsen international. Indtil for bare 10 år siden var det imidlertid karakteristisk for de højere uddannelsers internationali-

sering, at det hovedsagelig var eliten blandt forskere og undervisere, der havde kontakt med udlandet. På denne måde kunne de blive inspireret og videregive deres erfaringer og viden til de studerende.

Med vedtagelsen af den såkaldte EF-pakke om det indre marked i 1986 og vedtagelsen af Erasmusprogrammet i 1987 og den deraf følgende åbning af institutionerne for udenlandske studerende skete der imidlertid en markant ændring. Nu er det en væsentlig del af alle nybagte kandidater fra universiteterne, som har studeret mindst ét semester i udlandet, og andelen vokser hastigt. Internationaliseringen af de videregående uddannelser blev så at sige demokratiseret. Det er de enkelte institutioner selv, der i vidt omfang må fastlægge og udbygge den internationale dimension i uddannelserne, men jeg agter på alle for mig mulige måder at støtte institutionerne i deres bestræbelser på at øge såvel de studerendes som lærernes internationale erfaringer og viden. Det er mit indtryk bl.a. fra de strategiplaner, jeg har set fra universiteterne på det seneste, at der også i høj grad arbejdes med strategier for internationalisering.

Det er nok et gennemgående og rigtigt træk, at uddannelsesinstitutionerne som udgangspunkt går efter at vælge internationale samarbejdspartnere ud fra kriterier om faglig kvalitet og relevans.

Jeg ved, at rektorkollegiets internationale udvalg netop nu arbejder på en rapport om internationaliseringsstrategier på de højere uddannelser. Rapporten er en opfølgning på et seminar, der blev afholdt i slutningen af 1995. Rapporten skal bl.a. bidrage til at øge samarbejdet mellem institutionerne f.eks. om dansk-undervisning for udlændinge, og jeg ser frem til det endelige resultat af denne rapport. Som jeg har set det udtrykt i en af universiteternes strategiplaner:

»Universitetet har en kulturel forpligtelse til at medvirke til, at ny erkendelse og nye tanker tænkes, formuleres og publiceres på dansk. Den omstændighed, at engelsk er ved at blive det internationale videnskabelige sprog, på samme måde som latin var det i universitetets barndom og ungdom, må ikke implicere, at dansk forvandles til det almuesprog, det var engang.«

Det er klart, at Danmark som et lille sprogområde har det særlige problem, at ikke mange uden for vores eget land forstår dansk eller satter på at lære det. En af strategierne på uddannelsesinstitutionerne må derfor nødvendigvis være at udbyde fag og kurser på engelsk.

At det er en balance, og at der ikke skal internationaliseres for enhver pris, er blevet understreget i Landssammenslutningen af Moderate Studenter i den i øvrigt udmærkede rapport, som hedder »Perspektiver for internationalisering af de videregående uddannelser« og i øvrigt i den OECD-undersøgelse om internationalisering, »A Curriculum«, som Danmark deltagere i. Netop undervisning på engelsk ikke mindst i startfasen kan gå ud over kvaliteten af undervisningen for de danske studerende.

Vi forsøger også at gå den anden vej, at gøre udlændinge, der agter at opholde sig i Danmark i længere tid, i stand til at lære dansk. Europa-Dansk-projektet skal ses i dette lys. Det er et projekt, der består af et præsentationsprogram om dansk kultur, uddannelse m.m. og et undervisningsprogram i dansk. Jeg forventer mig meget af dette projekt, som dog først rigtig vil få effekt i løbet af 1997.

Indførelsen af den nye universitetsstruktur, tre plus to plus tre, har også været en del af vores internationaliseringsbestrebelse. At det er lykkedes for os at gøre vore afgangsniveauer internationalt sammenlignelige, fik vi et glædeligt bevis på, da vore bacheloruddannelser blev så tilfredsstillende anbefalet af USA's nationale råd for evaluering af udenlandske eksaminer på baggrund af amerikanske uddannelseseksperter grundige undersøgelser af vort uddannelsessystem.

I samme forbindelse kan jeg oplyse, at den danske regering arbejder aktivt såvel i Europarådet som i EU og i UNESCO på at fremme den gensidige anerkendelse af eksamensbeviser både på det akademiske og på det professionelle niveau. I de samme organisationer arbejder vi også på at indføre gennemskuelige eksamensbeviser, som skal kunne forstås af arbejdsgivere overalt i verden.

For at støtte institutionerne i deres bestrebelse på at fremme udvekslingen af studerende har vi på finansloven for 1996 afsat særlige midler til danske udvekslingsstuderende, der sendes til udlandet, og til udenlandske udvekslingsstuderende, der optages på en dansk uddannelsesinstitution.

Studie- eller praktikperioden skal være af minimum tre måneders varighed og indgå i uddannelsesforløbet. Jeg har budgetteret med et beløb på 5.000 kr. pr. studerende til dette formål. Vi vil i løbet af efteråret have oplysninger om, hvilken virkning indførelsen af disse særlige midler har haft på udvekslingen.

I 1993 gennemførte vi som bekendt en reform af ph.d.-uddannelsen, så den i højere grad blev i overensstemmelse med internationale tendenser inden for dette uddannelsesområde. Gode forskningsmiljøer er som nævnt internationale. Danskerne kan sågar få hele deres ph.d.-uddannelse i udlandet med stipendier og omkostningerne dækket inden for rammerne af den danske uddannelse.

Med den seneste ændring af SU-loven er der nu skabt mulighed for, at udlændinge, når det er til gavn for dansk forskning, kan få en ph.d.-uddannelse i Danmark.

Helt generelt vil jeg sige, at unges ophold i udlandet i kortere eller længere tid er og bliver et af de allervigtigste midler til at styrke den internationale dimension i uddannelserne og til at opbygge den mellemfolkelige forståelse og kommunikation, som er nødvendig, hvis vi skal bevare et fredeligt og demokratisk globalt fællesskab.

Jeg har derfor i samarbejde med i øvrigt flere andre ministerier i 1995 udsendt en vejledning til unge, der ønsker at studere eller arbejde i udlandet. Det er min hensigt at revidere vejledningen i løbet af kortere tid, således at alle unge til enhver tid har mulighed for at få ajourført og korrekt viden om de forskellige former for udlandsophold og om de mange spørgsmål om f.eks. skat, bolig, forsikring, værnepligt og meget mere, der skal afklares i forbindelse hermed.

Jeg vil også pege på de lempelser, som på Undervisningsministeriets foranledning er blevet gennemført med hensyn til opholdstilladelser til udlændinge, der skal studere eller forske i Danmark. Lempelserne vil gøre det lettere at tiltrække studerende til danske uddannelser, og det vil blive lettere at få gæsteforelæser m.v. til landet, alt sammen til gavn for det internationale miljø på vore skoler og institutioner.

Men der er stadig barrierer for studentermobiliteten. Europa-Kommissionen kommer i næste måned med en såkaldt grønbog, dvs. et oplæg til medlemsstaterne om, hvad vi kan gøre for at fjerne disse barrierer. Denne grønbog vil jeg naturligvis se på med stor interesse; især vil jeg fokusere på de forslag, der måtte være til at fjerne barriererne for lærermobiliteten.

Som noget særligt og meget afgørende vil jeg fremhæve de muligheder, der ligger i informationsteknologien. Anvendelsen af moderne informationsteknologi på alle niveauer i uddannelsessystemet bidrager til at styrke befolkning-

gens internationale viden og kompetence, ikke mindst fordi informationsteknologi muliggør mange og forskelligartede kontakter med udenlandske uddannelsesinstitutioner og med elever og studerende på samme niveau.

Denne teknologi gør det ligeledes muligt i stort omfang at trække på udenlandske informationskilder som f.eks. databaser af forskellig art, hvilket skaber grundlag for øget viden om internationale forhold.

Jeg kan med tilfredshed konstatere, at et hastigt stigende antal skoler og institutioner, undervisere, elever og studerende engagerer sig i at fremme anvendelsen af informationsteknologi i uddannelsessektoren.

Jeg har igennem den seneste tid taget en række initiativer til at fremme og stimulere dette område inden for alle niveauer i uddannelsessystemet. F.eks. er der givet støtte til eksperimenter og pilotforsøg i folkeskolen, i gymnasiet og på erhvervsskolerne, ligesom alle uddannelsesinstitutioner gradvis bliver forbundet på net. Og jeg har ikke mindst – det synes jeg er vigtigt – oprettet et center for teknologistøttet undervisning.

Den danske regering arbejder endvidere aktivt både inden for EU og inden for Nordisk Ministerråd for at styrke og udvikle teknologien.

Det er også et udtryk for ønsket om at udnytte denne teknologi, at Undervisningsministeriet nu har sin egen homepage på Internettet bl.a. med oplysninger på engelsk om det danske uddannelsessystem. Jeg er sikker på, at vi inden for meget kort tid vil opleve måske endda en eksplosion på dette område, hvor unge over hele verden vil, som det hedder, klikke ind på nettet for at få information om studiemuligheder i andre lande, og vi skal naturligvis sørge for at være på med nyttige og ajourførte oplysninger.

Jeg kan oplyse, at jeg i det hele taget vil arbejde aktivt for at gøre danske uddannelser attraktive i udlandet bl.a. ved at gøre informationer på fremmedsprog om det danske system lettere tilgængelige. Der er allerede mange og gode informationer, men udviklingen går stærkt, og vi skal selvfølgelig sørge for hele tiden at være ajour.

Internationalisering er en proces, som til stædighed skal styrkes og udvikles. Mange og mange vigtige aktiviteter foregår på de enkelte skoler og institutioner i øvrigt helt uden om ministeriet, og i mange tilfælde er det amter,

kommuner eller arbejdsmarkedets parter, der har det afgørende ord, også hvad internationalisering angår.

Endelig rejser de unge også selv helt på eget initiativ og i et omfang som aldrig før set. Det er en udvikling, som vi må glæde os over, men ikke nødvendigvis blande os i.

Det gælder også, hvis vi ser på det danske uddannelsessystems særkende, folkeoplysningen. Langt de fleste af folkeoplysningens sædvanlige undervisningsområder er selvstændige, frivillige tilbud, hvor undervisningsplanerne udarbejdes ganske uafhængigt af det offentlige. Vi kan f.eks. ikke pålægge dem at internationalisere deres undervisning. Det mener jeg nu også ville være ganske unødvendigt. Der er i disse folkelige kredse en gammel og stærk tradition for at søge mellemfolkelige kontakter, og den er bestemt ikke blevet svagere i de senere år.

Men på alle de områder i uddannelsessystemet, hvor jeg har mulighed for det, vil jeg som nævnt medvirke til, at formålet med de mange internationale aktiviteter klargøres og der stilles de rigtige kvalitetskrav til det internationale arbejde i undervisningen.

Derfor har jeg også bedt Socialforskningsinstituttet om sammen med ministeriet at iværksætte en undersøgelse af de mange aktiviteter, der finder sted på gymnasier, hf-kurser og på VUC-centrene. Når undersøgelsen er slut, vil vi offentliggøre resultaterne og anbefalingerne til skolerne om, hvordan der opnås den bedste kvalitet i det internationale arbejde.

Jeg vil også overveje nærmere, om der skal laves en tilsvarende undersøgelse af de internationale aktiviteter på folkeskoleområdet.

Selv om der sker meget, vil der kunne gøres endnu meget mere. Vi skal i Danmark være med til at sikre, at kvalitet er i højsædet, og at tilbagevendende uddannelse fremmer færdigheder og kvalitet. Vi skal medvirke til, at hvert enkelt land vil kunne udnytte de andres erfaringer, og vi skal fremme de fælles demokratiske værdinormer, herunder ikke mindst respekten for et multikulturelt globalt fællesskab.

Jeg vil derfor fortsætte med over en bred front at opmuntre og støtte de bestræbelser, der udfoldes i uddannelsesverdenen for at åbne de danske uddannelsesinstitutioner mod det internationale samfund, som vi bliver stadig mere integreret i. Det er mit håb, at vi i Undervisningsministeriet derigennem vil kunne bidrage til en øget bevidsthed og en øget indsats såvel

på de enkelte uddannelsesinstitutioner som hos de enkelte lærere og hos de enkelte elever og studerende.

Forhandling

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil først starte med at takke ministeren for en meget lovende besvarelse. »Et lille land, og dog så vidt om jorden end høres danskens sang og mejselslag.« Vi har alle sunget disse verslinjer fra H.C. Andersens dejlige sang »I Danmark er jeg født«. Bedre end mange bøger eller manganen en festtale beskriver netop disse to verslinjer den dobbeltheden, som karakteriserer Danmarks forhold til omverdenen.

Ja, vel er vi en lille stamme, men samtidig berejste, og traditionen tro møder vi verden med åben pande. Vores virke indskrænkes ikke kun til området nord for Kruså og vest for Øresund.

Lige siden vikingetiden har vores forfædre rejst ud for at suge ny viden og nye færdigheder og skikke til sig for ofte senere at vende tilbage til Danmark med inspiration og gåpåmod. Søfolk, købmænd, studerende, svende på valsen og unge studenter på dannelsesrejse til Paris har i århundreder forsøgt sig udenlands. Længe før interrail, EU-sprogrejser og Erasmusprogrammer har unge kendt og værdsat betydningen af at være internationalt orienteret.

Selv om det måske kan opfattes som en kætersk tanke, fristes man ligefrem til at postulere, at på visse områder er det en flot ambition at nå op på vore forfædres niveau.

Det bør i hvert fald mane til eftertænkning, at i 1600-tallets Danmark skulle en håndværkssvend mindst tre år på valsen for senere at kunne slå sig ned som mester på Sjælland eller i Skåne. Selv her på tærsklen til år 2000 ville en sådan målsætning blive modtaget med både hovedrysten og himmelvendte øjne, og det sætter måske bedst af alt begrebet udvikling i relief. Så vidt det historiske perspektiv, som i denne sammenhæng er uhyre relevant.

Som omtalt i begrundelsen for forespørgslen er formålet med denne debat at sætte nye mål, at lokalisere nye fyrtårne og at finde nye veje, der fører til morgendagens sigtpejle. Vi er naturligvis helt på det rene med, at der allerede i dag, som også ministeren har været inde på, er mange aktiviteter i gang i vort uddannelsessystem for at styrke den internationale dimension.

Ministeren har beskrevet en række af disse tiltag, og der er al mulig grund til at udtrykke respekt for den indsats, som mange gode ildsjæle yder på talrige institutioner rundt om i landet. Men i Venstre finder vi, at tiden er inde til at forsøge at definere en regulær national strategi på dette område.

Efter Venstres opfattelse må den internationale dimension i uddannelserne sigte mod at skabe færdiguddannede på alle niveauer, der besidder evnen til både at forstå, deltage og reflektere i et samfund, hvor det globale fællesskab bliver stadig større.

Men samtidig forudsætter forståelsen for fremmede kulturer et solidt fundament, der tager udgangspunkt i vores egen kulturelle baggrund. Målsætningen om en international dimension i uddannelserne må bygge på følgende to hovedprincipper:

- 1) Den internationale dimension skal indgå som et naturligt integreret element i uddannelserne.
- 2) Den internationale dimension bør som noget centralt bygge på den faglige refleksion og tage udgangspunkt i en konkret faglig sammenhæng.

Dermed ønsker vi at understrege, at sikring af et gedigent fagligt niveau har topprioritet. Flere og flere unge bør hente inspiration og viden uden for landets grænser, samtidig med at kvaliteten er i højsædet. Vi ønsker ikke at stimulere 6-dages-klassefester i London eller 14-dages-sightseeingture hos jævnaldrende i Italien. Faglig relevans og opfølgning er ultimative krav. Det er altafgørende, at det internationale perspektiv indgår helt naturligt i den daglige undervisningssituation, og derfor må den øgede fokusering på dette tema f.eks. ikke gå ud over indlæring af basale færdigheder i folkeskolen som at skrive, læse og regne.

Integration af den internationale dimension i uddannelserne kan følge to hovedveje:

1. Integration kan ske vertikalt i hvert fag, hvor de internationale elementer på en naturlig måde anvendes i en faglig perspektivering. Man kunne f.eks. i historie belyse paralleller i Europa til vore landboreformer i slutningen af 1700-tallet eller i samfundsfag undersøge, hvordan andre i-lande tacklede energikrisen i 1970'erne.
2. Integration kan også ske horisontalt, altså på tværs af fagene, hvor det er den internationale dimension, der binder selve fagene sammen. F.eks. kunne en gymnasieklasse vælge

at sætte fokus på temaet »den internationale arbejdsdeling« og vælge vinkler fra både geografi, samfundsfag og historie.

For at skabe et solidt afsæt for denne uddannelsespolitiske offensiv har Venstre netop fremlagt et 28 siders debatoplæg. Debatoplægget er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af undervisere samt elever og studenterrepræsentanter fra alle niveauer i uddannelsessystemet.

Oplægget gennemgår systematisk de tre hovedniveauer:

1. Folkeskolen.
2. Ungdomsuddannelserne.
3. De videregående uddannelser.

For hvert af de områder beskrives målsætninger og midler. Vi har også krydret oplægget med solstrålehistorier fra det virkelige liv, som kunne være rettesnore for andre potentielle ildsjæle på andre uddannelsesinstitutioner.

Jeg vil nu trække et lille udpluk af de mange forslag for debatoplægget frem her i dag:

1. Indføre engelsksprogede aktiviteter fra 1. klasse.
2. Inden en elev forlader folkeskolen, bør han eller hun være igennem mindst ét ophold i udlandet med privat indkvartering hos en privat værtsfamilie. EU-undervisningsministrene burde overveje muligheden for at lave et education rail-system, der sikrede minimale transportudgifter for unge på f.eks. udvekslingsture.
3. Alle skoler og uddannelsesinstitutioner bør have adgang til Internettet.
4. Undervisningsministeriet burde i tæt samarbejde med de danske dagblade tage initiativ til, at samtlige skoler og uddannelsesinstitutioner tilbydes danske og udenlandske aviser, som daglig bør være til fri afbenyttelse for alle elever og studerende.
5. Flere lærerstuderende bør tage et praktikophold i udlandet.
6. Lærerudveksling bør stimuleres.
7. Studieture bør som noget naturligt indgå i selve eksamenspensumet. Det vil også være naturligt at lave f.eks. en projektopgave med udgangspunkt i et udvekslingsophold.
8. Man bør inden for de erhvervsrettede ungdomsuddannelser satse strategisk og fokusere på f.eks. Øst- og Centraleuropa eller Asien, der kan forventes at blive betydelige økonomiske samarbejdspartnere for Danmark.
9. Der bør afsættes flere midler til unge studerende, der som »free movers« rejser selvstændigt.

10. Specielt de videregående uddannelsesinstitutioner bør satse på mere gennemarbejdede engelsksprogede uddannelses tilbud.
11. Modtagelse og integration af udvekslingsstuderende og gæstelærere skal sigte mod etablering af velfungerende internationale studie- og forskningsmiljøer.
12. Vi skal fra dansk side støtte en øget anerkendelse af eksamensbeviser og akademiske kvalifikationer.
13. Lærerudveksling og gæsteprofessorater bør i højere grad anvendes til at nå målsætningen om internationale perspektiver i undervisningen.
14. Etablere sommeruniversiteter, som jo med stor succes praktiseres i f.eks. USA og Frankrig. Det bør være et permanent tilbud og ikke kun her i kulturbyåret 1996.

Desværre tillader tiden ikke at berøre flere konkrete forslag, men jeg vil til sidst gerne understrege, at når Venstre taler om det internationale perspektiv, gælder det altså både EU, Norden, Øst- og Centraleuropa, Asien og USA. Det er vigtigt ikke alene at tænke i snævre EU-baner.

På vegne af samtlige folketingspartier vil jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget opfordrer undervisningsministeren til i folketingsåret 1996-97 at give Folketinget en redegørelse for den seneste udvikling af den internationale dimension i uddannelserne og for en fremtidig strategi på området, går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 32).

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jens Peter Verner (S):

Når vi hører undervisningsministerens tale her i Folketinget, fremgår det helt klart, at vi i denne sag i hvert fald ikke står på bar bund, at vi ikke står ved begyndelsen, men at vi i internationaliseringen er rigtig langt fremme, og at der har været gjort en indsats på dette område igennem rigtig mange år. Det betyder dog ikke, at vi ikke også skal lægge strategier for fremtiden, og det

er givet det, der er opgaven, og det, der så også kan indgå i den videre diskussion.

Internationaliseringen af vort uddannelsessystem er væsentlig i vort samfund, og vi har da også i mange år haft en markant tradition for at have den internationale dimension med i undervisningen, hvilket er nødvendigt, hvis vi skal klare os nationalt og internationalt.

For Socialdemokratiet er det vigtigt, at internationaliseringen i uddannelsen tilrettelægges, så der ikke kun bliver tale om internationalisering, der kommer en *del* af de uddannelsessøgende til gavn. Det er vigtigt at forberede alle elever under uddannelse, så de kan begå sig i et samfund, der er globalt. Derfor har internationaliseringen også været en del af vores uddannelsestradition igennem årene tilbage fra 1960'erne, som også undervisningsministeren redegjorde for det i sit svar til Uddannelsesudvalget tilbage i marts måned 1995.

Denne internationalisering af vort uddannelsessystem har haft det mål at gøre eleverne fortrolige med at skabe kendskab til samt forståelse for andre landes sprog, levevis, kultur og traditioner. Det er kommet til udtryk ved undervisningen i internationale emner i de enkelte fag, ved undervisningen i fremmedsprog samt ved kontakt med andre lande – vel først og fremmest i Europa.

Med udviklingen i Europa i de sidste 25 år er behovet for internationalisering i uddannelserne tydeligvis vokset. Det er en udfordring at sikre alle relevante uddannelser et betydeligt internationalt indhold. Det hænger også nøje sammen med udviklingen på arbejdsmarkedet – mulighederne for beskæftigelse. I de fleste fag er det faktisk nødvendigt, at man i dag kan et eller flere sprog.

Udfordringen omhandler ikke mindst voksenuddannelserne og f.eks. de kortere og videgående uddannelser. Ofte møder man arbejdsgivere, der lægger betydelig vægt på, at sprogundervisning indgår i de arbejdsmarkedskurser, der udbydes. Måske er det endda sådan, at det er på voksenuddannelsesområdet, der er den allerstørste brug for en indsats her og nu, idet vi jo dér har store grupper, som måske mangler den internationale erfaring.

Det er selvfølgelig vigtigt, at eleverne i folkeskolen har den internationale dimension med i undervisningen, og det fremgår da også af Undervisningsministeriets faghæfter, at dette er tilfældet. Med den nye folkeskolelov undervises der i engelsk fra 4. klasse, og jeg vil godt sige, at

fra Socialdemokratiets side vil vi være betænkelige, ja, vi vil være imod, at man skulle undervise fra 1. klasse. Vi tror, at det er vigtigt, at man lærer de andre fag i 1., 2., 3. klasse og så får engelskundervisning fra 4. klasse. Det er et rigtigt niveau, vi dér er landet på, og der er da heller ingen tvivl om, at når eleverne forlader folkeskolen i dag, har de ganske gode kundskaber i engelsk og i hvert fald yderligere mindst et fremmedsprog, i øvrigt langt bedre kundskaber, end de havde tidligere. Det hænger selvfølgelig også sammen med de oplevelser, eleverne har uden for skoletiden.

Men det fremgår også af faghæfterne, at eleverne skal have kendskab til den nære og til den fjerne verden, så der er også taget fat på disse spørgsmål.

I gymnasiet er der ikke nogen tvivl om at man har taget det internationale arbejde op som en betydelig udfordring, og på handelsskolerne etableres der særlige internationale linjer. At internationaliseringen virker, efter man tydeligt af det store antal unge, der ser gymnasiet og handelsskolen tager ophold i udlandet. Efter undervisningsministrenes vedtagelse af den europæiske dimension i uddannelsen er der basis for mere systematisk at styrke den europæiske dimension i undervisningen. I læseplanerne indarbejdes den europæiske dimension i relevant undervisning som f.eks. sprog, historie og geografi, men også i andre fag.

På gymnasierne foregår der da også en betydelig stigende international aktivitet. Alt andet vil rent faktisk også være ganske utænkeligt. Det er lige fra sprogundervisningen til internationalisering af fagene i øvrigt, idet fag som historie, samfundsfag og geografi skal omfatte internationale forhold.

I gymnasierne gør man sig da også i høj grad bekendt med internationale forhold ved at deltage i studierejser. Det er således sådan i dag, at hver anden gymnasieklasse rejser til udlandet, og i den sidste opgørelse, som fandt sted i 1990-91/1991-92, havde man en stigning på 10 pct. Jeg er ikke i tvivl om, at hvis man ajourfører den opgørelse, er det langt højere tal, der ligger fremme på nuværende tidspunkt. Man kan også se af den samme undersøgelse, at skolelederne i ganske høj grad henter inspiration i udlandet for at sikre den internationale dimension i undervisningen.

Også på universiteterne må kravet være, at undervisningen har et betydeligt internationalt indhold, og at studieplanerne indrettes, så der er

mulighed for, at udlandsophold indgår i undervisningen, uden at studietiden forlænges.

Med finanslovforliget er der i øvrigt sikret en udvidet SU-støtte til studerende i udlandet, således at der nu er mulighed for at få SU i op til 4 år, hvis man studerer i udlandet. Det er i øvrigt, synes jeg, meget positivt i forhold til tidligere holdninger på det område.

Det er også vigtigt at sikre – og det arbejdes der med – at merit kan overføres imellem universiteterne, men samtidig kræves der selvfølgelig gensidighed i forhold til studerende i udlandet, som ønsker at studere på danske universiteter. Vi skal gøre det attraktivt for udenlandske studerende at læse i Danmark, og det skal også være attraktivt for universiteterne at tage udenlandske studerende ind på studierne.

På erhvervsuddannelsesområdet sker der en rigtig, men også en absolut nødvendig udvikling. Med Leonardo-programmet sker der frem til 1999 en udvikling af internationale udviklingsaktiviteter. Internationaliseringen i uddannelsen har mange perspektiver, der sker meget på området, og denne udvikling vil fortsætte. For at sikre sammenhæng kræver det selvfølgelig en stor indsats af undervisningsministeren og Undervisningsministeriet, og fra de diskussioner, der har været, har jeg også indtryk af, at ministeriet og undervisningsministeren er indstillet på at yde denne indsats.

Jeg synes, det er positivt, at der bliver lavet en strategi på området, og at der også af ministeren bliver givet en redegørelse om, hvor vi står på nuværende tidspunkt.

Lene Espersen (KF):

Den canadiske premierminister Lester B. Pearson modtog i 1950'erne Nobels Fredspris. I fredspristalen spurgte Pearson: »Hvordan kan der blive fred her i verden, hvis folk ikke forstår hinanden, og hvordan kan det overhovedet fremmes, hvis ikke de har kendskab til hinanden?« Hvad Lester B. Pearson talte om, var netop at fremme den internationale forståelse og fremhæve, at dette kun kan ske, hvis de sproglige og kulturelle barrierer fjernes. Selv om Lester B. Pearsons vinkel først og fremmest var en udenrigspolitisk vinkel, er den et godt udgangspunkt for denne forespørgsel om fremme af internationaliseringen i Danmark.

Det er også således i dag, at man faktisk med udgangspunkt i Lester B. Pearsons tale har oprettet internationale gymnasier, der er spredt over hele verden, de såkaldte united world col-

leges, som netop har internationaliseringen som målsætning.

Siden er det derfor også for længst kommet til, at vi i Danmark i langt højere grad diskuterer og iværksætter initiativer til fremme af den internationale dimension i vort uddannelsessystem. Det skyldes efter Det Konservative Folkepartis opfattelse tre grundlæggende forhold:

For det første er det danske erhvervslivs behov for internationalt orienteret arbejdskraft steget markant i takt med den øgede globalisering og den stigende liberalisering af verdenshandelen. Der er i dag en skæv udvikling mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, og jeg vil derfor indledningsvis spørge, hvorledes undervisningsministeren agter at inddrage de forspring, som dansk erhvervsliv har internationalt, mere aktivt i uddannelsessystemet.

For det andet har udviklingen i informations-teknologien nedbrudt de fysiske og sproglige barrierer, der tidligere har eksisteret mellem landene, og dette har medvirket til at gøre Danmark til en aktiv del af den globale landsby.

Endelig er der i forskellige internationale fora, herunder og ikke mindst på EU-plan, sket en betydelig tilgang af finansielle ressourcer, der både kan og skal udnyttes til at fremme internationaliseringen ikke mindst her i 1996, der jo er EU's år for livslang uddannelse.

Ligeledes skal det fremhæves, at EU med Maastricht-Traktaten fik traktatfæstet uddannelsesområdet med artikel 126 og 127, der omhandler en styrkelse af samarbejdet, udviklingen og udvekslingen inden for Den Europæiske Union.

Det er her vigtigt at understrege, at Det Konservative Folkeparti ser det som en styrke, at kompetencefordelingen mellem nationalstaterne og EU på dette område er klart defineret, således at uddannelsesområdet er et højt prioriteret område på det mellemstatslige niveau.

Med andre ord skal det danske uddannelsessystem ikke udsættes for nogen grad af harmonisering, men give mulighed for at tilbyde og fremme den internationale dimension i uddannelsesforløbet. Der gennemføres en lang række gode EU-initiativer, men man kan sætte spørgsmålstegn ved, om der overhovedet er et overblik over ressourceforbruget.

Det Konservative Folkeparti vil derfor gerne foreslå undervisningsministeren, at der foretages jævnlige evalueringer af dette, og høre, om ministeren har planer i denne retning, herunder også planer for EU's år for livslang uddannelse.

For Det Konservative Folkeparti skal begrebet internationaliseringen først og fremmest omfatte følgende målsætninger:

Internationaliseringen dækker over at skabe kendskab til og forståelse for fremmede kulturer, beherskelse af fremmedsprog, personlige erfaringer erhvervet gennem ophold i udlandet og kontakt til det internationale miljø, hvilket ikke mindst giver danske kandidater, der studerer i udlandet, og udenlandske kandidater, der studerer i Danmark, konkurrencedygtige forhold.

For at sikre, at såvel de studerende som erhvervslivet får de bedst tænkelige vilkår for internationaliseringen, skal uddannelsessystemets forskellige trin alle målrettes i langt højere grad end i dag først og fremmest på folkeskoleområdet. Her skal den internationale dimension styrkes. Dette gøres ved, at man mere målrettet inddrager internationale perspektiver i de enkelte fag, eksempelvis samfunds-fag, religion og historie. Her ser vi det som afgørende, at man ikke vælger kun at satse på EU-dimensionen, selv om den er nok så relevant. Det er meget vigtigt, at man holder fast i, at internationaliseringen skal ses ud fra et globalt synspunkt.

På folkeskoleområdet skal fremmedsprogene også styrkes, og for Det Konservative Folkeparti er en styrkelse af fremmedsprog et kardinalpunkt. Hvis fremtidens generationer ikke skal opdeles i et A- og et B-hold rent sprogligt, må det være et krav, at alle som minimum lærer to fremmedsprog. Dette kræver muligvis, at indlæringen af det første fremmedsprog fremrykkes til en tidligere start end i dag, men det er her væsentligt at understrege, at forudsætningen for, at man overhovedet kan lære fremmedsprog, er, at man kan tale dansk godt nok. Derfor skal en styrkelse af danskundervisningen i folkeskolens første klasser foregå parallelt med en styrkelse af indlæringen af fremmedsprog.

Med hensyn til undervisningsmateriale og lærernes uddannelse er det også vigtigt, at der sker en opgradering, herunder bl.a., at undervisere tilbydes udenlandsophold. Konkret bør også materiale i form af videoer og udenlandske aviser være til rådighed for folkeskoleeleverne. Ligeledes bør de muligheder, som den informationsteknologiske udvikling giver, bruges langt mere aktivt i dag, herunder bl.a. Internettet.

Et andet område er gymnasier og hf. For gymnasier og hf gælder det samme grundlag som på folkeskoleområdet, at fremmedsprog-undervisningen bør styrkes som redskabsfag.

Som undervisningsministeren også tidligere selv har været inde på, mener vi også, at man skal fremme europaklasserne, og at der skal afsættes yderligere ressourcer til studieture og til internationalt orienterede projekter.

Det tredje område er de erhvervsrettede uddannelser. For de erhvervsrettede uddannelser gælder der helt særlige forhold. Da disse i endnu højere grad end andre uddannelser skal ses med erhvervsrettede briller, er det meget vigtigt at fremme forståelsen for internationale forhold, for beherskelse af fremmedsprog, herunder også den erhvervsrelaterede del af sprogene, samt styrke den internationale udveksling via praktikophold. Her er der god grund til at fremhæve EU-programmet Leonardo, som er et godt ressourcegrundlag for en styrkelse af den erhvervsrettede indsats.

Et fjerde område er de videregående uddannelser. Den kundskab og erkendelse, som er blevet udviklet på universiteterne og de højere læreanstalter, er gennem tiderne blevet mere international, ikke mindst via universiteternes netværk over de nationale grænser. For de fleste studerende er fremmedsprogene en naturlig del af hverdagen, idet faglige tidsskrifter og meget undervisningsmateriale i dag kun foreligger på fremmedsprog.

Imidlertid må indsatsen styrkes på følgende områder: Mobiliteten skal styrkes gennem studieophold og praktik i udlandet, således at sprog, kultur og faglige kundskaber styrkes. Her bør vi fremhæve Erasmus- og Sokratesprogrammerne som EU-initiativer, der er en klar styrkelse af udvekslingen. Ligeledes bør det nævnes, at der på finansloven for 1996 er afsat 15 mio. kr. ekstra til dette formål. De danske uddannelsesinstitutioner bør udbyde undervisning på hovedsprogene og til dette benytte udenlandske foredragsholdere og undervisningsmateriale. Dette skal også ses som et initiativ for at tiltrække udenlandske studerende til de danske uddannelsesinstitutioner.

Her vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, hvad regeringen har af planer for internationale, danske uddannelsesmiljøer.

Vi skal også fremme forskningsmuligheder i udlandet, herunder deltagelse i internationale forskningsnetværk, samt fremme publicering af danske forskningsresultater i meriterende internationale fagbøger. Overordnet er der ingen tvivl om, at man har glæde af at tage på et udenlandsophold i løbet af et uddannelsesforløb, men her er der ofte problemer med meritover-

førsler. Hvad agter ministeren at gøre for at sikre et mere effektivt meritssystem?

Endelig er der hele folkeoplysningssektoren. Der er i dag en lang række aktiviteter, der gennemføres inden for den ikkekompetencegivende sektor i folkeoplysningsregi. Hvad agter ministeren at foretage sig for at sikre, at man ligeledes i folkeoplysningsarbejdet får fremmet den internationale dimension?

Det Konservative Folkeparti har en lang række ønsker og spørgsmål til fremme af internationalisering. Forhåbentlig vil et folketingsflertal i dag medvirke til i internationaliserings tegn at øge indsatsen for at fremme den internationale dimension i det danske uddannelsessystem. Det er i hvert fald et meget stort ønske i Det Konservative Folkeparti.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det er en åben dør, som Venstre og De Konservative forsøger at slå ind med denne forespørgsel, for der sker faktisk en meget kraftig internationalisering af alle dele af uddannelsessystemet. Mange unge tager et år på en udenlandsk skole, og på de videregående uddannelser bliver det mere og mere almindeligt, at studerende tager en del af deres uddannelse i udlandet, ligesom mange uddannelsesinstitutioner udbyder en del af undervisningen på engelsk. Der er bl.a. igennem EU omfattende programmer, der letter udvekslingen af elever, studerende og lærere, et stigende antal unge tager en periode uden for uddannelsessystemet for at rejse rundt i verden, osv.

Det er en meget positiv udvikling. Vi har en ungdom, der har langt mere international forståelse end tidligere generationer. Der er ingen tvivl om, at det på ikke særlig lang sigt vil få væsentlig betydning for befolkningens holdning til udlændinge her i landet og også vil give en langt større forståelse for internationale begivenheder.

En stor styrke er det, at der vokser en ungdom op, der tænker internationalt. Det vil også give et langt mere realistisk billede af styrker og svagheder i det danske samfund. På nogle områder vil de unge konstatere, at det danske samfund faktisk har nogle værdier sammenlignet med de fleste andre samfund, på andre områder vil de finde ud af, at den danske tro på egen fortræffelighed kun bygger på uvidenhed og national selvglæde. I begge tilfælde kan et mere realistisk billede kun bidrage til at gøre samfundet bedre.

Det fremgår, at Venstre har været i kontakt med brede kredse i uddannelsessystemet og fundet erfaringer frem, herunder har partiet fundet en række eksempler på regelsæt og vilkår i øvrigt, der kunne forbedres. Det er prisværdigt.

Men det undrer lidt, at Venstre sammen med De Konservative valgte forespørgselsformen for at gøre opmærksom på disse eksempler. Forespørgselsformen er især velegnet til at diskutere en udvikling, hvor noget går skævt og der derfor er grund til at rette op på udviklingen. Dette er mindst talt ikke tilfældet her, og mindre ændringer i vilkår og regelsæt er der mange andre måder at opnå end gennem forespørgsler. Men vi er naturligvis villige til at se på de mange forslag, som Venstre er kommet med, og til at være med til at bære nogle af dem igennem.

Nogle af forslagene synes dog mindre gennemtænkte. F.eks. foreslås det at indføre engelsk i 1. klasse. Det er meget svært at se begrundelsen herfor. Der klages med jævne mellemrum over, at folkeskolen ikke magter at give eleverne et tilstrækkeligt grundlag i f.eks. dansk og matematik, men ingen, der har nogen berøring med ungdommen, kan undlade at bemærke, at hvad angår fremmedsprog, især engelsk, er de unges kendskab støt stigende. Derfor er det svært at se en begrundelse for netop her at lægge undervisningen om.

Men selv om vi som sagt gerne vil være med til at løse nogle af de problemer, som Venstre har introduceret, vil jeg bruge resten af min tale tid på områder, hvor udviklingen ikke går i den rigtige retning.

Først vil jeg tage fat på åbningen indadtil. Det er karakteristisk, at mens Danmark er blevet et meget åbent samfund udadtil i den forstand, at flere og flere danskere kan rejse ud i kortere eller længere tid, modsvares det ikke af en tilsvarende åbenhed indadtil. Der er få udlændinge fra andre vestlige lande, der søger hertil for at få en uddannelse, og de udlændinge, der af forskellige grunde søger hertil, oplever ikke, at de modtages godt.

Hvad angår det første, er der naturlige grunde til, at Danmark ikke er et tilbudsstykke ved studenterudvekslinger i forbindelse med f.eks. EU's ordninger: store lande og store sprog vil altid trække mere end små lande med små sprog. Danskere, der rejser ud, søger også fortrinsvis til lande, hvor der tales verdenssprog.

Det er begrænset, hvad der kan gøres for at løse det problem, men noget kan gøres, og det er

væsentligt at gøre det. Udlændinges undren over danske forhold er en lige så vigtig kilde til forståelse af danske styrkepunkter og svagheder, som danskeres ophold i udlandet er det.

Jeg vil nævne et par punkter, hvor der bør gøres en indsats. Det ene drejer sig om de faglige uddannelser. Det er et område, hvor Danmark med rette kan være stolt af sine traditioner. Det er de færreste lande, der har faglige uddannelser af den kvalitet, som vi har, men ikke desto mindre er disse uddannelser i krise i disse år. Baggrunden er, at de ligesom de øvrige statslige uddannelser blev udsat for årlige nedskæringer i de borgerlige regeringers tid, mens deres konkurrenter, gymnasierne, klarer sig langt bedre, da de hører under amterne. Derfor har de faglige uddannelser fået et dårligt ry og mindre søgning, og når de samtidig har fået en markedslignende økonomi, truer den manglende søgning kvaliteten af uddannelserne. Derfor er en dansk styrkeposition truet af ødelæggelse i disse år.

En løsning, som skolerne selv har peget på, kunne være at udnytte kapaciteten til at tilbyde andre lande en forsvarlig faglig uddannelse; det kunne f.eks. være en hjælp til øst- og mellem-europæiske lande. Det ville kræve et konkret program, og det vil formodentlig også nogle steder være nødvendigt at hæve niveauet gennem efteruddannelseslærere, så vi er sikre på, at vi kan være kvaliteten af det, som vi tilbyder andre, bekendt. Til gengæld får vi så også sikret kvaliteten for vore egne uddannelsessøgende.

Et andet område, hvor en indsats er påkrævet, er inden for forskeruddannelserne. Mens almindelige universitetsstuderende normalt vælger udlandsophold efter interesse for det pågældende lands kultur, universiteternes berømted og lign., dvs. efter forhold, hvor danske universiteter er handicappede, vælger forskerstuderende i højere grad efter specifikke kvaliteter, og her burde Danmark have lige så gode muligheder som andre og større lande. Derfor er det bekymrende, at så få forskerstuderende vælger at tage deres uddannelse i Danmark, og det kan kun betyde, at vi får for få steder med en forskeruddannelse af international kvalitet.

Det er der også en række andre indikatorer der peger i retning af, bl.a. har Forskerakademiet udtalt sig kritisk om kvaliteten af danske forskeruddannelser. Det kunne derfor være nyttigt at gøre en indsats for at trække flere forskerstuderende hertil, men det ville samtidig kræve, at

vi opbyggede nogle forskeruddannelsesmiljøer, som vi kunne være bekendt at tilbyde. Hvis vi gjorde det, ville vi opnå en dobbelt fordel: vi ville kunne drage fordel af den viden, som unge mennesker kommer hertil med, og vi ville øge kendskabet til, hvad moderne forskeruddannelse af international kvalitet indebærer i de akademiske miljøer.

Endelig skal jeg nævne, at der er grund til at se på kvaliteten af de engelskkundskaber, som lærerne har på nogle af de kurser, der i dag udbydes på engelsk. Det er jo velkendt, at mens kendskabet til engelsk er stort i de yngre generationer, er det ikke altid sådan i de ældre, og der klages altså mange steder over, at kvaliteten af det engelsk, der tales på de internationale uddannelser, er for ringe; det burde der nok gøres noget ved.

Jeg vil slutte af med den store skamlet, nemlig behandlingen af de udlændinge, der allerede er her, og det gælder desværre på næsten alle niveauer i det danske samfund. Unge af udenlandsk herkomst kan nok blive optaget på den tekniske skole, men når de søger læreplads, bliver de fravalgt. Unge kan få en uddannelsesplads, men de får ikke arbejde bagefter, hvis de har et fremmedklingende navn. Interesserede kan f.eks. læse ugebladet Ingeniøren, der har haft en række artikler om ingeniører med en dansk uddannelse, men med et fremmedklingende navn, og derfor har de ikke fået job.

Selve uddannelsessystemet er for så vidt åbent nok for udlændinge, men som arbejdspladser er institutionerne ikke meget bedre end det øvrige arbejdsmarked.

Da Folketingets Forskningsudvalg besøgte Berkeley Universitet i Californien, spurgte vi, hvordan de bar sig ad med at være det formodentlig bedste offentlige universitet i verden. Et af svarene var, at vi skulle lægge mærke til, at fire af de folk, vi talte med, talte med udenlandsk accent. En sammenligning med et dansk universitet er slående: bortset fra en svensker i ny og næ er der langt mellem udenlandske ansatte, og Berkeley har dog et kontinents talentmasse at trække på, før det behøver at gå til udlandet.

Denne cirkel skal brydes. Det er godt nok, at danskere rejser ud, men åbenheden skal gælde begge veje, og derfor skal vi også trække udenlandske talenter hertil. En af forudsætningerne er, at Danmark lærer at behandle folk af udenlandsk herkomst ordentligt.

Der er næppe tvivl om, at der er tale om et generationsproblem. Når den ungdom, vi taler om i dag, overtager ledelsen rundt omkring i samfundet, vil vi få et mere åbent og dermed bedre samfund, men i den ældre del af befolkningen hersker der desværre en stor frygt for udlændinge. Jeg kan ikke lade være med at nævne, at i de to folketingsgrupper, der har rejst debatten her i dag, er der adskillige medlemmer, der nærer denne frygt.

Vi kan ikke vente på, at en ny generation vokser op, vi bliver nødt til at gøre noget i mellemtiden. Et af midlerne er at gøre det lige så vigtigt for virksomheder og offentlige institutioner at have det image at være åben for udlændinge, som det gudskelov er blevet at have et godt arbejdsmiljø.

Til slut skal jeg sige, at vi naturligvis støtter det dagsordensforslag, som vi er medforslagsstillere af. Jeg vil dog spørge ministeren, om han vil sikre, at den redegørelse, der skal gives, kommer til at omhandle begge facetter, både danskeres mulighed for at internationalisere sig, bl.a. ved at rejse ud, og udlændinges mulighed for at komme hertil. Det bør være to sider af samme sag.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Internationalisering har længe været et modeord. Vi støder på det dagligt og i flere og flere sammenhænge, og internationalisering betragtes som noget positivt og nødvendigt.

Med den konstante forbedring af transport- og kommunikationsmulighederne er verden blevet mindre, og vi er alle beboere i en global landsby. Med telefon, fax og Internet kan vi i dag kommunikere og nå hinanden uden større problemer på ingen tid, selv om vi bor på hver sin side af kloden.

Dette stiller en række nye krav til os alle. Vi er ikke bare nationale, men også globale borgere. Som altid når der er tale om en trend, skal man passe på ikke at lade sig overbejstret og ukritisk hylde alle former for internationalisering. Men der er ingen tvivl om, at behovet for internationalisering er konkret og på nogle områder presserende. I en lille, åben økonomi som den danske kan vi ikke isolere os. Vi er afhængige af andre lande og dermed også afhængige af et vist kendskab til andre landes samfund og kulturer. Så er spørgsmålet: Hvad kan vi gøre for at fremme befolkningens internationale viden og erfaring?

Denne forespørgsel retter sig først og fremmest mod uddannelsessystemet og forståeligt nok, for det er oplagt at begynde her. Nu er uddannelsessystemet ganske vist mange tinglige fra folkeskolen til folkeoplysningen, men generelt må man sige, at vi i uddannelsessystemet har meget gode muligheder for at give det internationale højere prioritet.

I folkeskolelovens første paragraf hedder det, at folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer. Det synes jeg er ganske godt og præcist formuleret. En forståelse for andre kulturer kræver kendskab til dem, og et kendskab til og forståelse for andre kulturer i et samspil med et grundigt kendskab til den danske kultur synes jeg er optimalt.

Men er kendskab til og forståelse for andre kulturer det, der menes, når vi i dag taler om international viden, erfaring og kompetence? Det er det næppe. Den internationale dimension er blevet udvidet. Tidligere var der tale om international dimension, når man bare havde lært et fremmedsprog eller tog på en studietur til et andet land. Det er da også stadig to vigtige elementer, men internationalisering er ikke gjort med det. Den internationale dimension er en kombination af kendskab til og beherskelse af fremmedsprog, viden om andre lande og endelig et bredt samarbejde med andre lande.

For at starte med sproget. Undervisning i fremmedsprog starter i den danske folkeskole i 4. klasse, altså når vore skoleelever har fået et solidt og godt kendskab til det danske sprog. Desuden gives der mulighed for at få undervisning i tre fremmedsprog i løbet af folkeskolen, og i gymnasiet er der introduceret fremmedsprog, som ikke hidtil er blevet udbudt, f.eks. japansk. På flere uddannelsesinstitutioner er det endvidere blevet muligt at følge undervisningen på engelsk.

Hvad angår viden om og kendskab til andre lande, taler vi i folkeskolen om den internationale forståelse i flere fag. Dette dækker over, at lærerne skal huske at inddrage andre kulturer – ikke bare i de oplagte fag som historie, samfundsfag og geografi, men i det hele taget. Flere og flere uddannelsesinstitutioner indgår i mere eller mindre faste samarbejdsforhold med uddannelsesinstitutioner i andre lande, og flere skoler får multilaterale skolepartnerskaber; et led i den generelle styrkelse af mulighederne for udlandsophold.

På universiteterne er der et boom af ansøgninger om at komme til udlandet for at studere. Universitetets internationale kontor fortæller om en konstant stigning, og mange unge vælger endda at tage af sted uden andet end deres SU. Så lysten og viljen til at komme til udlandet og tilegne sig international viden, erfaring og kompetence stortrives efter min mening hos de unge. Men de kunne selvfølgelig godt motiveres yderligere, nemlig ved at vi sørger for, at det ikke er unødigt svært at internationalisere sig.

I rektorkollegiets internationale udvalg arbejdes der for øjeblikket med en rapport om internationaliseringsstrategier. Man vil bl.a. søge at øge samarbejdet mellem institutionerne, og uddannelserne skal gøres internationalt sammenlignelige, så det bliver lettere at internationalisere sin uddannelse ved f.eks. at tage dele af den i udlandet, uden at det af den grund sinker uddannelsesforløbet. Samtidig skal eksamensbeviserne blive så sammenlignelige, at arbejdsgiverne rundt om i verden ved, hvilke uddannelser der tales om, ligegyldigt om en jobansøger kommer med en uddannelse fra Danmark, Holland eller USA.

Internationaliseringen bliver imidlertid først optimal, hvis vi opnår at integrere den i hele vores uddannelsessystem. Det er ikke nogen kunst at lave mere eller mindre tilfældige udlandsophold, men det er en kunst og en opgave at få det internationale til at fylde så meget, at skolen ville være totalt anderledes, hvis det internationale forsvandt.

Et godt eksempel på en uddannelsesinstitution, som har formået at inddrage den internationale dimension på eksemplarisk vis, er Kolding Købmandsskole. Som et fast led i deres 2-årige uddannelse til akademiøkonom sendes eleverne i en periode til udlandet. I øjeblikket er således 80 unge fra Kolding Købmandsskole placeret over hele verden. Først tilegner eleverne sig en del af deres teoretiske viden på skolen i Kolding, herefter sendes de til udlandet primært for at få praktisk erfaring og for at lære det udenlandske erhvervsliv at kende. Men ikke nok med det. I Kolding har man endvidere gjort akademiøkonomuddannelsen til en åben uddannelse i England. Uddannelsen har været igennem en længere godkendelsesprocedure, der har bevirket, at når eleverne forlader Kolding Købmandsskole, så står de med et dobbelt eksamensbevis, dels som akademiøkonom, dels med et uddannelsesbevis fra skolen i England.

Et andet glimrende internationaliserings-eksempel finder vi på Kaospiloternes projektlederuddannelse i Århus. Skolen optager studerende fra hele Norden og arbejder på at lægge det andet år af uddannelsens 3 år i San Francisco. Det er så sandelig en internationalt orienteret uddannelse. Og det er bare to eksempler – der er mange flere fra det danske uddannelsessystem.

Et af de områder, hvor jeg tror der er brug for en særlig indsats i de kommende år, er på voksenuddannelsesområdet. De unge har lysten og gejsten til at komme til udlandet for at uddanne sig, men blandt mange voksne er der stadig en angst for det med det fremmede. Og derfor tror jeg, at det er vigtigt, at vi bruger orlovsordningerne, at vi bruger voksenuddannelsesstøtten til at sikre, at stadig flere voksne også får den internationale dimension med i deres liv.

Jeg tror også, at mange inden for erhvervslivet med tiden vil erkende, at det også kan være en god idé at være med til at finansiere den form for uddannelser for at sikre, at man har nogle medarbejdere, der er up to date.

Flere har fremhævet, at samtidig med fokuseringen på den internationale dimension må det danske særpræg ikke glemmes. Det er vi i Det Radikale Venstre naturligvis fuldstændig enige i. Det danske særpræg er og bliver vigtigt, men netop kombineret med den internationale dimension kan det danske komme til at stå endnu stærkere. Det er ofte først i sammenligningen, at man bliver opmærksom på sine egne særpræg, såvel de positive som de negative.

Derfor synes jeg også, at der er al mulig grund til at fremhæve vor daglige mulighed for sammenligning med andre kulturer. Jeg tror, at de stadig flere fremmede, som kommer til Danmark, giver danskerne en fantastisk mulighed for at udvikle en mere internationalt orienteret identitet. En af barriererne for at begå sig i en international sammenhæng er ofte angsten for at møde noget, som ikke ligner én selv. Men netop ved at vore børn eksempelvis i folkeskolen møder elever fra mange forskellige kulturer, lærer de det fremmede at kende. De får nye identifikationsfigurer og dermed også udvidede muligheder for at udvikle sig til kosmopolitter.

Alt i alt: Udviklingen er godt i gang, og det er vigtigt at hjælpe den med at fortsætte, også efter endt formel uddannelse. Der påhviler virksomheder og offentlige institutioner et stort ansvar for at sørge for, at deres medarbejdere fortløbende får internationale erfaringer. Det er

naturligvis ikke gratis, men det kan blive endnu dyrere, hvis vi ikke prioriterer den internationale dimension højt.

Det Radikale Venstre kan tilslutte sig det dagsordensforslag, der er fremsat.

Jan Køpke Christensen (FP):

For Fremskridtspartiet er det naturligvis væsentligt, at eleverne i folkeskolen og på ungdomsuddannelser som f.eks. gymnasiet og tekniske skoler m.v. er klar over, at der er en verden uden for dette land. Disse skoleniveauer tilstræber en bred, dannende uddannelse, og derfor er det naturligvis en del af undervisningen at lære om vores omverden.

Når vi så ser på de læreanstalter for videregående uddannelser som f.eks. universiteter m.v., der alene har til formål rent fagligt at kvalificere eleverne til at kunne begå sig inden for et fag, så skal en internationalisering af uddannelserne alene finde sted, når det er fagligt nødvendigt, altså når der er informationer af væsentlig betydning for uddannelsen at hente i udlandet.

Den internationale inspiration, som jeg vil kalde den, på de videregående uddannelser kan naturligvis eksempelvis foregå gennem gæstelærere eller gennem, at en elev tager en del af sin uddannelse på en uddannelsesinstitution i udlandet. Noget, der også kan forbedre situationen omkring internationalisering, er, at det vil være godt at få prioriteret fremmedsprog højere i folkeskolen, end det er tilfældet i dag, også gerne med en tidligere start, og her er vi i Fremskridtspartiet ganske enige med hr. Mølgaard i hans betragtninger om, at vi eventuelt kunne starte allerede i 1. klasse.

Jeg siger ikke, at man skal glemme at undervise eleverne i forståelsen af det danske samfund og glemme danskundervisningen; forudsætningen for at forstå verden omkring os er, at vi har et stærkt fundament, et stærkt fundament i kraft af en viden om vort eget hjemland.

Studierejser i gymnasiet og lign. har en tendens til at minde om turistrejser med et begrænset fagligt indhold. Derfor tror jeg ikke, at det kan anbefales at udvide dette redskab til international forståelse, før der kommer et væsentlig større fagligt indhold i de enkelte rejser. Omvendt mener jeg naturligvis heller ikke, at disse studierejser skal afskaffes. Jeg mener faktisk også, det kan være ganske betænkeligt, når man på skoler rundt omkring laver, som ministeren var inde på, europaklasser eller USA-klasser har vi sågar set.

Det væsentlige i uddannelsen må fortsat være at opnå en kompetence til at kunne klare sig videre i denne verden. International kompetence tvivler jeg på man henter ved at fokusere på brudstykker af vor omverden. Der er en klar tendens til, at det blot er noget af den omliggende verden, der læres om, og langtfra alt væsentligt, f.eks. kunne jeg her nævne, at Sydøstasien ofte mangler.

Fremskridtspartiet går som bekendt ind for et billetsystem anvendt i uddannelsessystemet, og det mener vi faktisk kan give et væsentligt rygstød for internationaliseringsbestrebelseerne ved at give eleverne mulighed for at vælge også en udenlandsk skole eller anden undervisningsinstitution i hele den pågældende uddannelsesperiode eller dele heraf.

I nogle situationer er det efter Fremskridtspartiets opfattelse væsentligt, at man får et andet fagligt input end det, man kan tilegne sig på den uddannelsesinstitution, man nu går på. Derfor har udlandsophold ikke kun det formål at give internationale erfaringer, men også at supplere det rent faglige i forhold til, hvad der kan opnås inden for landets grænser.

For at tage en dansk eksamen og for at få bevilget det, som Fremskridtspartiet kalder uddannelsesbilletten, må det stå helt klart, at studieprogrammet skal kunne godkendes i forhold til de danske standarder for at tage en dansk eksamen. I dag ved vi jo, at systemet fungerer på den måde på universiteterne, at når man ønsker at tage til udlandet, så skal man for at kunne tage sin SU med have forhåndsgodkendt de fag, man nu vil tage i det pågældende land.

Fremskridtspartiet kan godt blive lidt bekymret, hvis dette her vil komme til at koste eksplosivt mange ekstra ressourcer i uddannelsessystemet i form af større bevillinger, hvilket vi i partiet må tage klart afstand fra. Det er jo klart, at i det, Venstre har lagt op til i deres oplæg, er der mange gode ideer, erkendt, men det er meget, meget nemt at komme med det ene forslag efter det andet, uden at der er økonomiske konsekvensberegninger i det. Og det er klart, at jo større offentlige udgifter vi har, desto større skattetryk har vi, og det går også ud over de unge, også dem, der er i uddannelsessystemet, på et tidspunkt.

Vi må i hvert fald slå én ting fast, og det er, at hvad angår de rent faglige kvaliteter, så behøver vi først på de højere læreanstalter at bekymre os om, hvorvidt de kan dækkes ind inden for lan-

dets grænser. Uddannelsessystemet skal indtil da primært lære eleverne nogle basale funktioner, så de studerende kan virke i dagens informationssamfund.

Der er altså ikke noget tvingende behov for at bevilge yderligere ressourcer på grund af internationaliseringsønskerne. Matematik-, historie-, dansk-, engelsk- og tyskkundskaber kan lige så godt læres, ved at man læser bøger eksempelvis om Tyskland eller Thailand. Vi skal derfor gøre os klart, at man sagtens kan lære noget om andre lande, uden at man absolut tager til udlandet, og det er samtidig med, at man lærer nogle af de grundlæggende og vigtigste færdigheder.

For os i Fremskridtspartiet er det utrolig vigtigt at huske dette her element, inden der bevilges hundredvis af millioner af kroner til studieture, der mere eller mindre kunne komme til at fungere som turistrejser.

Vi skal erklære, at vi naturligvis støtter den foreliggende dagsorden, som er foreslået af samtlige partier. Vi er interesseret i at få en redegørelse for den seneste udvikling på det område, vi her taler om i dag, fra ministeren, og det ser vi naturligvis positivt frem til.

Bruno Jerup (EL):

Styrkelsen af den internationale erfaring og kompetence er meget vigtig. Det har alle ordførere været inde på. Det drejer sig både om sprog, viden og kompetence og kendskab til andre lande. Det vil være fornuftigt, hvis uddannelsessystemet tager det udgangspunkt, at vi lever i en global landsby, hvor begivenheder opleves meget direkte først via tv og kort efter via politiske og økonomiske reaktioner. Det smukke billede med landsbyen er desværre ikke at forstå som et idyllisk sted, men som et meget dynamisk sted med mange konflikter. Det bør også være en del af vores forståelse af de internationale elementer.

Flygtninge kommer til Danmark fra hele verden. Det bliver meget centralt, at vi forstår verden som det fælles sted, vi af uransagelige grunde har fået fodfæste, men trods alt som et fælles sted. Den internationale ånd bør gennemsyre det danske uddannelsessystem, både når det drejer sig om forståelsen af miljø, økonomi, politik, krig og magtkampe – alt trækker i den retning. I stedet for holdningen, at Danmark er det bedste sted i verden, bør man indtage en mere ydmyg holdning og blot konstatere, at Danmark er det sted, hvor vi bor, og som det

folk, der bor på dette område, må vi forsøge at udvikle det så godt som muligt.

EU er for snævert til den internationalisme, som Enhedslisten står for. EU er blot nationalisme i en større skala med mere økonomi og magt og militær i ryggen. Derfor bør alle forsøg på at opdrage danskerne f.eks. via skolesystemet til en bestemt EU-nationalfølelse stoppes, og det håber jeg vi er enige om herinde.

Men der er en lang række tiltag, som allerede i dag har en solid plads i det danske uddannelsessystem; undervisningsministeren har jo været inde på mange af dem og andre ordførere også. Det er vigtigt, at regeringen gør, hvad den kan, for at fastholde og videreudvikle disse internationale elementer. Det er f.eks. mulighederne for at udveksle studenter – udvekslingspladser, som det allerede i dag praktiseres mange steder i landet – og studieophold i udlandet. Her er det bl.a. vigtigt, at de økonomiske muligheder er rimelige, så der bliver en reel mulighed for alle studerende til at kunne opholde sig i perioder i udlandet f.eks. via et effektivt stipendiesystem. Der har også været nævnt forskningsmiljøerne, som jo i deres natur er internationale.

Jeg vil ikke gennemgå alle de forskellige ting, som andre også har været inde på, men det er vigtigt, at man prøver at forstå, at internationaliseringen rummer utrolig mange elementer, og derfor har vi heller ingen problemer med den dagsorden, som ligger fra alle ordførere, som siger, at man skal prøve at få en redegørelse, og at man skal prøve at have en strategi for dette her område.

Det er jo rigtigt, som andre ordførere har været inde på, at de unge kommer ud i verden og rejser ud i verden, men det har folk jo altid gjort. Alle folkeslag har med tiden flyttet sig over grænsen og rejst til hinanden. De er også kommet til Danmark i forskellige perioder, men det har været forskelligt, hvordan vi i Danmark har modtaget folk, der kom. F.eks. modtog vi hollænderne, da de kom til Amager under Christian IV, på en meget mere venlig måde, end man i dag modtager mange flygtninge og indvandrere, som kommer til landet.

Studierejser er også en vigtig ting, som bl.a. indgår i mange ungdomsuddannelser. Desværre er det en ret bekostelig ting for mange unge, hvilket betyder, at der er enkelte personer eller grupper af personer, som ikke kommer med på disse rejser. Det er naturligvis vigtigt, at det ikke udvikler sig til at blive almindelig turisme, men

bliver fagligt begrundet. Altså det er ikke meningen, at man bare skal tage ud i verden uden noget formål, hvis man skal gøre det som et led i sin uddannelse. Det er, kunne man sige, ligesom når Folketingets udvalg en sjælden gang finder på at rejse ud; så skal der også være et velbegrundet formål med det. Det skal ikke bare være folketingssturisme.

Det er også vigtigt, at danske uddannelser vinder anerkendelse i udlandet. Det kan ikke klares ved, at man går ind og laver ensrettingsprogrammer, hverken på verdensplan eller i EU. Det har der været en del diskussion om. Tværtimod mener vi, at det er vigtigt, at man fastholder, at der er forskellige uddannelser, og at der også er forskellige måder at tackle uddannelsesproblemer på i forskellige lande.

Men ligesom Danmark laver handelsaftaler med andre lande, er det også godt og udmærket, at man laver uddannelsesaftaler om, hvilke uddannelser der gensidigt kan respekteres og anerkendes, og at man over for modparten beskriver, hvad vi lægger i de forskellige uddannelser.

Derfor er det udmærket, at den homepage, som bl.a. ministeren omtalte, at den internationale database bliver beskrevet, så alle lande kan læse, hvad forskellige danske uddannelser står for, sådan at man hurtigt kan få en oplysning, hvis der er en fra Danmark, der søger en uddannelse eller søger uddannelse i et andet land eller arbejder i et andet land, at man da kan få at vide, jamen denne uddannelse dækker det og det. Tilsvarende skal vi have mulighed for at læse, hvad andre landes uddannelser dækker.

Det er en langt bedre vej at gå end at forsøge på at lave ensrettingsprogrammer, hvad enten det er på FN-niveau eller det er på EU-niveau. Det er ikke den vej, vi skal gå. Vi skal lige præcis anerkende den forskellighed, som er nødvendig, for at også verdenssamfundet kan udvikle sig. Og dér mener jeg så, det er vigtigt, at regeringen også er med til at sætte en stopper for de forsøg, der har været fra EU's side, på at lave ensretninger bl.a. med hensyn til bedømmelsessystemer og fælles kriterier.

Det er utrolig vigtigt, at vi forstår, at vi lever i en multikulturel verden, som i høj grad også er blevet en del af den danske hverdag, ikke kun for dem, der rejser ud. Det må naturligvis indgå i alle aspekter, og uanset om man uddanner sig til pædagog, sygeplejerske, jurist eller slagter, er man nødt til at kende til andre folkeslag, andre folkeslags kulturer og forskellige kultursociolo-

giske problemstillinger. Det er ikke kun noget, der kan beskues udefra, men det bliver en del af hverdagen, og vi skal opleve det både som en del af hverdagen og ved at komme ud og se, hvordan andre mennesker lever.

Jeg tror, hvis vi skal snakke sammen om at løse nogle af de problemer, der er på verdensplan – krige, hungersnød og miljøkatastrofer – at den fælles kultur og den fælles forståelse af, at vi lever i en multikulturel verden, er utrolig vigtig, og det er vigtigt, at det også gennemsyner vores uddannelsessystem.

Derfor synes vi, det er positivt, at man nu lægger op til, at der skal komme en redegørelse og en strategi fra ministeren på dette her område. Derfor er vi også med på den foreslåede dagsorden.

Addi Andersen (CD):

Som parti er CD solidt forankret i det internationale aspekt, og det indgår med stor vægt i partiets formålsbestemmelse. Vi har den holdning, at der kun er én fare for dansk identitet, og det er, at vi selv glemmer vores sprog, historie og værdigrundlag. Uden at sætte noget som helst spørgsmålstejn ved betydningen af det internationale aspekt på alle leder og kanter hører det dog også med, at uden eksistensen af nationer er ordet international meningsløst. Det betyder jo netop mellem nationer.

Det internationale samfund er jo ikke som en verden, hvor alting blandes sammen i én stor gryde, og hvor målet er at nedbryde den nationale egenart. Tværtimod kan man sige, at fortløshed og sikkerhed i egne forhold som sprog, historie osv. er nødvendig for at kunne være åben over for det, der er nyt og anderledes. Det internationale ligger i forlængelse af det nationale. Åbenhed og nysgerrighed er den første dør til, at en befolkning får lyst til at skaffe sig viden, få kontakt og komme ud at se og møde de andre eller modtage dem her.

Det kan uddannelsessystemet medvirke til lige fra børnehaveklassen, og hele vejen igennem spiller det en væsentlig rolle for, at vi kan agere aktivt og kvalificeret i det internationale samfund, hvor nationer både konkurrerer med hinanden og udveksler ny viden og erkendelse, men hvor man også samtidig stræber efter at overholde en række fælles hensyn som f.eks. menneskerettigheder, fred og beskyttelse af det globale miljø. Vi er nødt til fra barnsben at lære at zappe mellem de nationale og internationale kanaler i vort eget modtage- og sendeapparat.

Den næste dør til internationalisering er sproget som kommunikationsmiddel. For Danmark som et lille sprogråde er det derfor ikke til at komme uden om at lære fremmedsprog. Det sker bedst, når man samtidig har sikkerhed i modersmålet. Derfor skal danskundervisningen, ikke mindst i folkeskolen, fortsat stå stærkt. Der skal ikke lefles for fremmedsprog, fordi de er finere end dansk. De skal læres, fordi de er et nødvendigt redskab. Det er ikke tilstandene fra Holbergs tid, der skal genskabes, hvor beherskelse af fremmede sprog var en sag for den akademiske overklasse. Derfor er det interessant, at universiteterne har fastslået det som en kulturel forpligtelse at publicere på dansk.

Men samtidig er det rigtigt, når der på universitetsniveau også udbydes fag og kurser på især engelsk. Det må bare ikke føre til en forringelse af kvaliteten i undervisningen, sådan som Moderate Studenter har advaret imod. Det ville være ét skridt frem og to tilbage. Det, vi gør, skal være gennemtænkt og fagligt forsvarligt. Det er vi helt enige med Moderate Studenter i. Jeg vil i det hele taget gerne complimentere landssammenslutningen for det oplæg, der kom i oktober, om internationaliseringen af de videregående uddannelser. Jeg synes stort set, at alle de punkter, det beskæftiger sig med, er velvalgte og gennemarbejdede.

Også Venstre har bidraget med et oplæg forud for debatten i dag. Det omfatter hele uddannelsessystemet og kommer med en lang stribe konkrete forslag. Det har et perspektiv, som CD kan tilslutte sig. Og jeg mener samtidig, at den redegørelse, undervisningsministeren er kommet med i dag, peger i samme retning.

Der er heldigvis allerede gang i en masse initiativer på alle niveauer, men ud over den tid, det er nødvendigt at bruge på at sikre, at indsatsen bliver ordentligt gennemtænkt, er der også økonomiske barrierer, som gør, at det hele ikke kommer på én gang. Alle muligheder for at gøre brug af EU's programmer skal selvfølgelig udnyttes bedst muligt, men for folkeskolens vedkommende er der Venstres forslag om, at der på enhver skole bør være adgang til Internet og tilstrækkelig vejledning i, hvordan det bruges. CD kan ikke være mere enig, og vi ser gerne, at alle skoler hurtigst muligt forsynes med tilstrækkeligt udstyr, og at alle lærere får de nødvendige kvalifikationer. Det kommer bare ikke på én dag.

Selv om folkebibliotekerne ikke hører under undervisningsministerens område, så er de

næsten ikke til at komme uden om i forbindelse med udbredelse af Internet og internationalisering. Det giver jo adgang til et meget omfattende, gratis informationssystem, og det hører vel til virkeliggørelsen af informations- og kommunikationssamfundet, at adgang til gratis lån fra de elektroniske reoler efterhånden kommer til at indgå på linje med befolkningens øvrige almene information ved lån af bøger, tidsskrifter osv. – altså basisydelser, som er betalt over skattebilletten. Skal internationaliseringen gælde hele befolkningen, bør man vel også se på det.

Som tidligere nævnt er internationalisering ensbetydende med konkurrence. Det gælder også i uddannelserne, og specielt for de lange videregående kan der komme nye hensyn, der skal debatteres. Det gælder om at være bedst, og for Danmark som lille nation kan det være nødvendigt at gøre specialisering og internationalisering til to sider af samme sag. Vi er ikke store nok til at være i front på alle områder. Derfor må vi være beredt på at skulle prioritere og satse på at blive endnu bedre dér, hvor vi er gode i forvejen. På længere sigt kan det i EU-sammenhæng blive et spørgsmål om, hvor mange fagretninger og hvilke forskningsmiljøer der med fordel kan bæres af danske universiteter. I CD tror vi, at den specialisering vil komme, og dansk forsknings styrkeområder må derfor sikres forskningsmiljøer på internationalt niveau.

Til slut vil jeg takke undervisningsministeren, som har været på valsen hele vejen rundt i uddannelsessystemet på regeringens vegne. Den rejsebeskrivelse kan CD helt tilslutte sig. CD kan også tilslutte sig det fremsatte dagsordensforslag.

Poul Nødgaard (DF):

Jeg vil godt sige tak til undervisningsministeren for en præcis redegørelse. Vi kan vel sige, den er en form for status over, hvordan tingene står dags dato på det område, vi debatterer i dag, og at vi står stærkt, behøver vi ikke tage en folketingsdebat for at konstatere. Det er noget, vi kan følge i vores hverdag rundt omkring i landet, hvor vi færdes. Danmark står godt og stærkt.

Det notat, Venstre har lavet forud for debatten i dag, har jeg siddet og læst i toget på vej herind, og jeg vil da sige, at der står mange gode ting deri, men der står sådan set ikke noget, jeg ikke mere eller mindre var klar over i forvejen. Men o.k., det er udmærket at få tingene remset op, og jeg skal senere vende tilbage til en enkelt detalje, som jeg ikke er helt enig i.

Men jeg vil godt sige noget om det, som det hele jo egentlig drejer sig om: Det er og bliver dygtiggørelse. Det har faktisk til alle tider været en ledetråd i det danske samfund, at der skulle arbejdes hen imod, at befolkningen var virkelig veludrustet til at møde dagens opgaver. Hvis man ser på de seneste 40-50 år, har verdenssamfundet gennemgået en rivende udvikling, der i allerhøjeste grad også har berørt det danske samfund, måske nærmest som en revolution, kan vi vist godt sige.

Denne udvikling har stillet og vil også fremover stille kæmpestore krav, specielt til vore unge, der skal ind i det uddannelsessystem, vi tilbyder dem. Men det er også noget, der stiller utrolig store krav til vore uddannelsesinstitutioner på faktisk alle niveauer. Jeg synes somme tider, det må være meget, meget vanskeligt at drive en uddannelsesinstitution i dag, fordi – lidt groft sagt – det, der er rigtigt i dag, er måske forkert i morgen. Så hurtigt går udviklingen, og uddannelsesinstitutionerne skal hele tiden forstå at gøre om til de krav, der stilles her og nu.

Med hensyn til det, som også har været en del af debattemnet i dag, nemlig udvekslingsarbejdet på undervisningsområdet, vil jeg sige, at mellem Danmark og store dele af verden – det er ikke alene EU, vi taler om i dag – er der på faktisk alle niveauer gennem mange år foregået en betydelig udveksling, som ikke alene har betydet meget for den rent sproglige udvikling, men også har haft utrolig stor betydning på en lang række andre områder, bl.a. det kulturelle.

Til syvende og sidst er formålet med dagens diskussion formentlig at sikre, at Danmarks interesser skal tilgodeses, bl.a. vores eksport, som ikke har været meget fremme i dag. Men når jeg tænker på uddannelse og fremgang for samfundet, tænker jeg i mange henseender på, at vi skal have en god og fornuftig erhvervsudvikling, og her må vi sige, at netop med hensyn til den øgede eksport, Danmark har haft gennem utrolig mange år – den er stigende næsten fra år til år – kan de mange veluddannede folk inden for erhvervslivet, som har været til rådighed, tage en stor del af æren.

Venstre har delt rapporten op i folkeskole, gymnasier osv., og det er udmærket. Jeg slog ned på folkeskolen, og her er det Venstres mål, at alle elever mindst én gang under folkeskoleforløbet skal på et ophold i udlandet, og omvendt skal der en udenlandsk elev her til landet på et genbesøg. Jeg synes, det er en god vision, men jeg vil godt sige til hr. Anders Møl-

gaard, at jeg tror, der vil gå utrolig mange år, inden den kan indfries. Der er altså også nogle økonomiske aspekter i den sag, ikke alene på folkeskoleområdet, men også på andre områder, så selv om der heldigvis finder en hel del sted på folkeskoleområdet, tror jeg nok, der vil gå mange år, inden vort samfund og forældrene er så velhavende, at man kan sætte et sådant projekt i gang.

Så vil jeg kun lige sige her til sidst, at jeg håber, at alt det, vi har talt om her i dag, kan blomstre. Men når en ting blomstrer godt, vil man normalt helst have, at den blomstrer i éns egen have. Jeg synes, det er udmærket, at undervisningsministeren har nogle tanker om, hvad der skal ske på området, men for mit og Dansk Folkepartis vedkommende er det sådan, at vi helst ser, at mange af tingene skal blomstre og gro ude i de enkelte dele af vort samfund. Vi her i Folketinget kan måske på forskellig vis komme med et eller andet moment, der kan gavne og få folk til at gå yderligere ind i opgaverne, men det må efter min opfattelse aldrig blive Folketinget, der skal lede og styre arbejdet.

Vi støtter dagsordensforslaget, og når der til slut står noget om en fremtidig strategi, håber vi, at den strategi kommer til at indeholde rigtig meget af det, der gror ude omkring i vort samfund på området.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Det tilkommer vel først og fremmest forespørgerne at vurdere forløbet af debatten, men det skal nu ikke afholde mig fra at sige, at jeg synes, det har været en overordentlig positiv debat, vi har haft i dag.

Nogle har stillet det spørgsmål, om det i virkeligheden var nødvendigt med en debat af denne karakter, altså om det var nødvendigt at rejse en sådan forespørgsel. Men jeg synes, vi kan konstatere, at med de indlæg, der har været fra alle ordførere, er sagen bedst tjent med det, og jeg synes også, det har været rart at kunne notere, at alle ordførere finder, der er en god udvikling i gang.

Hr. Poul Nødgaard sluttede som den sidste af ordførerne af med at konstatere, at Danmark står godt og stærkt, og det er jeg sådan set ikke uenig i. Hr. Kjeld Rahbæk Møller gik, om jeg så må sige, til den anden side og sagde, at der allerede sker meget positivt på dette felt. Jeg tror, de udtalelser dækker hele feltet meget godt ind, men det betyder selvfølgelig ikke, at der ikke er noget, vi kan og skal gøre bedre, og vi skal også

være opmærksomme på, at det er et område, hvor udviklingen går utrolig stærkt.

Derfor er jeg også glad for, som alle Folketingets partier er det, at regeringen kan tilslutte sig det fremsatte forslag om motiveret dagsorden. Vi finder faktisk, det giver en god anledning til at give Tinget en redegørelse for den seneste udvikling og fremlægge synspunkter om den fremtidige strategi på området i løbet af samlingen 1996-97, og ved denne lejlighed skal jeg nøjes med at gøre nogle få bemærkninger til et par af de synspunkter, der har været fremme under debatten.

Jeg har lyst til at sige noget om det, flere ordførere har været inde på, og som Venstre har gjort sig overvejelser om, nemlig at fremme engelsk som sprog i 1. klasse. Det havde vi jo en lang og indgående debat om i forbindelse med forberedelsen af folkeskolereformen, og jeg mener ikke, der er behov for at tage nye initiativer på det felt netop nu.

Jeg er enig med dem, der har sagt, at i vore bestræbelser på at internationalisere må vi ikke indsnævre aktiviteterne til at omfatte EU-området. Det er klart, at en række EU-muligheder, bl.a. tilskudsordningerne, giver nogle særlige chancer; men det er vigtigt, at hele verden er åben for en række af de initiativer, vi også vil tage fra dansk side, og de muligheder, vi vil give danske studerende.

Fru Lene Espersen spurgte, hvilke initiativer jeg og regeringen ville tage, når det gjaldt om at fremme det internationale miljø på de danske uddannelsesinstitutioner, hvad vi ville gøre for at fremme meritssystemet, og hvad vi ville gøre for at fremme den internationale dimension i voksenuddannelserne og folkeoplysningen. Jeg mener faktisk, jeg berørte det i mit første indlæg, men netop det kan indgå i den statusopgørelse, jeg skal give Folketinget i næste samling.

Hr. Kjeld Rahbæk Møller var inde på et område, som jeg synes er meget væsentligt at få fremhævet ved denne lejlighed, nemlig at hvis vi vil gøre os håb om at modtage udenlandske studerende, gæstelærere og lærere i det hele taget her i vort land, skal vi selvfølgelig først og fremmest lære at være åbne over for dem, der allerede er bosat her i landet og gør brug af vort uddannelsessystem på en række forskellige områder. Her er et og andet tilbage at ønske, forstod jeg på hr. Kjeld Rahbæk Møller, og det er jeg enig i; men tingene hænger uvægerligt sammen, og det må vi være opmærksomme på i vort videre arbejde.

Fru Elsebeth Gerner Nielsen sagde, at netop ved at sammenligne os med andre bliver vi på godt og ondt klogere på os selv. Det hænger nøje sammen med, at vi må åbne vore grænser og vore institutioner, så udenlandske studerende og lærere også kan komme til Danmark.

Endelig vil jeg sige, at en række forslag og initiativer – også dem, partiet Venstre har gjort sig overvejelser om i sit udmærkede oplæg – kræver ikke blot ændrede holdninger og en aktiv indsats af os alle sammen, men også ekstra midler. Det er en sag, vi nødvendigvis må se på fra år til år i forbindelse med de finanslove, som bestemmer, hvilke midler der vil være til rådighed for at sætte yderligere gang i hele internationaliseringen.

For mit vedkommende vil jeg takke for en god debat om dette væsentlige emne.

Anders Mølgaard (V):

I min begrundelse for forespørgslen understregede jeg, at det primære formål med den var at sætte fokus på målsætninger og principper og sætte gang i en positiv proces, som kan føre til formuleringen af en regulær national strategi for naturlig integration af den internationale dimension i alle dele af vort uddannelsessystem. Det lader til, at dette er lykkedes.

Et par af ordførerne har påpeget, at fyrtårnene og sigtepunkterne i Venstres oplæg er meget ambitiøse, og det er en kritik, jeg tager til mig med stor glæde. Vi føler i hvert fald, at dette tema forpligter os til at tænke 10, 20 og 30 år ud i fremtiden.

Jeg mener, vi med debatten i dag har fået et positivt afsæt for at formulere en national strategi, og jeg glæder mig over den brede enighed i Folketinget om dette tema.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 32 af Anders Mølgaard (V), Jens Peter Vernersen (S), Lene Espersen (KF), Kjeld Rahbæk Møller (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Jan Køpke Christensen (FP), Bruno Jerup (EL), Addi Andersen (CD) og Poul Nødgaard (DP) (se foran) vedtoges enhstemmigt med 119 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 167: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser med flere love. (Skolepraktik). Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Formanden:

De mange samtaler bedes fortsat uden for salen.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Socialdemokratiet har i mange år ønsket en ligestilling på uddannelsesområdet, så alle egnede blev sikret en uddannelsesgaranti, hvad enten der var tale om en boglig uddannelse eller en erhvervsuddannelse.

Det er mig komplet uforståeligt, at erhvervslivet ikke allerede har kunnet indse, at den eneste måde, hvorpå man kan gøre det attraktivt at påbegynde en erhvervsuddannelse, er at sikre, at garantien for at kunne gennemføre uddannelsen også er til stede. Alle ved jo, at unges valg af uddannelse er meget præget af forældrenes vejledning, og indtil nu har jeg godt kunnet forstå, at ingen forældre med respekt for sig selv har anbefalet deres børn at tage en erhvervsuddannelse uden på forhånd at være sikre på, at børnene kunne fuldføre den. Der er aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, om unge, der starter på en gymnasieuddannelse, skulle kunne gennemføre den, hvis de ellers var egnede, og sådan bliver det også fremover med erhvervsuddannelserne som følge af dette lovforslag.

Der skal ikke lægges skjul på, at det glæder mig utrolig meget, at fornuften har sejret i denne sag, og nu er det så op til politikerne at sørge for, at der gives skolerne mulighed for at tilbyde uddannelser, hvor kvaliteten er i højsædet, og på den måde gøre en skolepraktikplads ligeværdig med en ordinær praktikplads.

Jeg ved godt, at der gennem de sidste par år er skabt flere praktikpladser takket være tilskudsordninger og det økonomiske opsving,

men der er stadig elever, som ikke kan få en ordinær praktikplads. Den 1. oktober 1995 var der 6.738 praktikpladssøgende, og heraf var de 2.738 i skolepraktik, så trods den klart forbedrede situation er der behov for denne back-up-ordning, der skaber garanti for, at alle egnede unge vel at mærke, der starter på en erhvervsuddannelse, også kan gennemføre den.

Der skal ikke herske tvivl om, at Socialdemokratiet altid har ønsket at fastholde vekseluddannelsesprincippet, og vi mener, at uddannelsesgarantien skal være et sikkerhedsnet, som træder i kraft, i det omfang erhvervslivet ikke magter at løse opgaven. Det er jo tydeligt for enhver, at erhvervslivet allerede nu mangler faglært arbejdskraft, og havde vi ikke haft skolepraktikordningen, kunne vi have stået med yderligere flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet. I og med at staten påtager sig halvdelen af finansieringen af skolepraktikken, må det også mindske erhvervslivets modstand mod ordningen.

For mig er det vigtigt, at særloven om skolepraktik indarbejdes i erhvervsuddannelsesloven og i samme ombering udvides til at omfatte unge, der uforkyndt har mistet en indgået uddannelsesaftale, og unge, der gennem anden uddannelse har erhvervet sig en kompetence, der svarer til 2. skoleperiode og gør dem egnede til at gennemføre en erhvervsuddannelse f.eks. gennem aktivering. En anden uhyre vigtig del er retssikkerheden i delaftaler, hvor der er tale om ligestilling mellem elever med en ordinær uddannelsesaftale og elever i skolepraktik, så skulle vi nu ikke se at få ro på erhvervsuddannelsesområdet og glæde os på de unges vegne?

Hermed skal jeg give tilslutning fra Socialdemokratiet til lovforslaget.

Anders Mølgaard (V):

Denne diskussion har vi haft mange gange efterhånden, især i de sidste 2-3 år og senest i december i forbindelse med førstebehandlingen af lovforslag nr. L 110. Langt hen ad vejen bliver det derfor en gentagelse af de synspunkter, jeg har gjort gældende på Venstres vegne ved de tidligere debatter og som sagt så sent som i december 1995.

Det kan ikke komme bag på nogen, at Venstre i årevis energisk har kæmpet for en skrotning af skolepraktikordningen. I dag er det som bekendt kun 3,5 pct. af ansøgerne, der ikke opnår en uddannelsesaftale, og der er derfor stort set balance mellem udbud og efterspørgsel på praktikpladsområdet.